

- 1 **Japan** zeker 200 doden na zware aardbeving bij Japanse westkust
- 2 **Libanon** Hamas-kopstuk Saleh Al-Arouri gedood bij explosie in Beiroet
- 3 **Groot-Brittannië** Luke Humphries wint WK-finale darts van 16-jarig talent Luke Littler
- 4 **Iran** terreurbeweging IS eist bomaanslag op waarbij een dag eerder ruim negentig mensen omkwamen
- 5 **VS** president Joe Biden noemt uitdager Donald Trump 'gevaar voor de democratie'
- 6 **Nederland** Orde van Advocaten kondigt onderzoek aan naar tv-presentator en oud-advocaat Khalid Kasem, die wordt beschuldigd van omkoping
- 7 **Duitsland** voetbalicoon Franz Beckenbauer overlijdt op 78-jarige leeftijd
- 8 **Nederland** PVV-leider Geert Wilders trekt drie anti-islamitische initiatiefwetsvoorstellen in
- 9 **Ecuador** gewapende mannen dringen binnen bij een live-nieuwsprogramma
- 10 **VS** toezichthouder SEC gaat akkoord met komst beursgenoteerde bitcoinfondsen
- 11 **Jemen** VS en VK voeren bombardementen uit op Houthi-rebellen wegens aanvallen op schepen
- 12 **Suriname** voor Decembermoorden veroordeelde Desi Bouterse blijkt spoorloos nadat hij zich niet heeft gemeld bij gevangenis
- 13 **Taiwan** China-kritische partij DPP van vicepresident Lai Ching-te wint verkiezingen
- 14 **Denemarken** koningin Margrethe II treedt af, koning Frederik X is haar opvolger
- 15 **Noord-Korea** dictator Kim Jong-un noemt hereniging met Zuid-Korea niet langer mogelijk
- 16 **Nederland** na langlopend conflict schiet een man in het Drentse Weiteveen twee mensen dood
- 17 **Rusland** zeldzaam protest in provincie Basjkortostan na veroordeling anti-oorlogsactivist Fail Alsynov
- 18 **Nederland** sneeuwpret in Zuid-Limburg na hevige sneeuwbuï
- 19 **maan** Japan zet als vijfde land een ruimtevaartuig op de maan
- 20 **Nederland** Joost Klein wint de Popprijs 2023 op de 38e editie van Eurosonic Noorderslag
- 21 **Duitsland** protest in München tegen extreemrechtse partij AfD afgebroken vanwege te hoge opkomst
- 22 **Europa** NAVO begint grootste militaire oefening sinds het einde van de Koude Oorlog
- 23 **Nederland** met onverwachte steun van VVD-fractie stemt Eerste Kamer in met spreidingswet voor asielopvang
- 24 **Rusland** militair transportvliegtuig stort neer in de regio Belgorod, op 50 kilometer van Oekraïne
- 25 **VS** Alabama voert ondanks kritiek van VN experimentele doodstraf met stikstof uit
- 26 **VN** Internationaal Gerechtshof roept Israël op alles te doen om genocide in Gaza te voorkomen
- 27 **VS** grootste cruiseschip ter wereld, *Icon of the Seas*, vaart voor het eerst uit in Miami
- 28 **Jordanië** drie Amerikaanse soldaten komen om bij droneaanval op legerkamp bij de grens met Syrië
- 29 **Nederland** drie doden na explosie en brand in Rotterdams appartementencomplex
- 30 **Nederland** Tweede Kamer stemt tegen uitbreiding Lelystad Airport voor commerciële vluchten
- 31 **Groot-Brittannië** zeker acht gewonden bij aanval met bijtend zuur in Londen, dader op de vlucht

Aardbeving in Japan

Zware schokken treffen westkust op nieuwjaarsdag

JAPAN Voor Japan kende het nieuwe jaar geen mooi begin. Op 1 januari werd de Japanse westkust opgeschrikt door de zwaarste aardbeving in het land sinds 2011. Tienduizenden mensen moesten in het strenge winterweer hun huizen verlaten. Ze wachtten in koude opvangcentra dagenlang op hulp.

De beving, met een kracht van 7,6 op de schaal van Richter, vond plaats rond vier uur 's middags. Het epicentrum lag iets voorbij de kust van het schiereiland Noto, in de prefectuur Ishikawa. Het Japanse meteorologisch instituut waarschuwde bewoners van de hele westkust voor mogelijke tsunami's. Die bleven uit, al werden er wel vloedgolven van meer dan een meter waargenomen. Ook volgden er nog honderden, soms zware, naschokken. Uit voorzorg werden meer dan 60.000 mensen geëvacueerd.

Zeker 200 mensen kwamen om als gevolg van de aardbeving. Ruim 550 anderen raakten gewond en meer

dan 100 mensen werden vermist. Volgens premier Fumio Kishida was er schade op grote schaal. Honderden gebouwen waren ingestort en in de kuststad Wajima woedde een grote brand. Tienduizenden huishoudens kwamen zonder stroom te zitten. Door schade aan wegen, bruggen en spoorlijnen was Ishikawa lastig via land te bereiken. Hulpverleners probeerden daarom vanaf zee noodhulp te leveren. Daarbij begon de tijd steeds meer te dringen. Na enkele dagen zaten nog ruim 30.000 mensen in Ishikawa in opvangcentra. Eten en drinken raakten op, net als energiebronnen die voor warmte moesten

zorgen in de winterse kou. Premier Kishida beloofde 'onophoudelijk' hulp te blijven bieden.

BOTSING

Een dag na de aardbeving sloeg het noodlot opnieuw toe in Japan. Op de internationale luchthaven Haneda in Tokio botste een passagiersvliegtuig op een toestel van de kustwacht, dat op weg was om hulp te leveren aan het door de aardbeving getroffen gebied. Door een communicatiefout waren de twee toestellen op dezelfde landingsbaan terechtgekomen. Ze vlogen na de botsing beide in brand. Vijf van de zes bemanningsleden van het kustwachtvliegtuig kwamen om. Wonder boven wonder kwamen alle 379 inzittenden van het passagiersvliegtuig met de schrik vrij. Zij konden op tijd uit het brandende toestel worden geëvacueerd, voordat het instortte. ■

Storm *Henk* raast over Nederland

Ook in andere landen wateroverlast door winterstorm

NEDERLAND De eerste storm van het jaar liet niet lang op zich wachten. In de avond van 2 januari bereikte storm *Henk* Nederland. Hevige wind en regenval brachten flink wat overlast met zich mee – en niet alleen op Nederlandse bodem.

De storm woedde het hevigst tussen tien uur 's avonds en twee uur 's nachts. Vooral in de kustprovincies werden zware windstoten gemeten, maar ook in de rest van het land zorgde harde wind voor overlast en schade. Bomen waaiden om, takken vlogen in het rond en dakpannen, zonnepanelen en geveldelen werden door de wind van huizen geblazen. Enkele wegen werden afgesloten en op een aantal spoortrajecten kwam het treinverkeer stil te liggen. In het Brabantse Wintelre overleed een 75-jarige man nadat hij met zijn fiets ten val was gekomen.

WOONBOTEN

Daarnaast bracht de storm wateroverlast met zich mee. Door de vele regen die eind 2023 was gevallen, was het waterpeil in meren en rivieren al uitzonderlijk hoog. Storm *Henk* deed daar nog een schepje bovenop. Zo liepen in Meppel een parkeerterrein, tuinen en garages onder water. Op 3 januari spoelde bij Maastricht een deel van een dam weg door het hoge en snelstromende water in de Maas. Dertig nabijgelegen woonboten werden uit voorzorg ontruimd. Een daarvan raakte op drift en botste op een brug, die daarbij zwaar beschadigd raakte (*rechts*). Met hulp van Defensie legde Rijkswaterstaat twee nooddammen aan om verdere problemen te voorkomen. Ook in andere landen, zoals België, Duitsland en Frankrijk, hield *Henk* huis. Maar vooral het Verenigd Koninkrijk

doorgetrokken, bleven delen van Engeland en Wales kampen met wateroverlast.

Enkele dagen later kwam er een voorlopig einde aan het regenachtige weer in Noordwest-Europa. De temperaturen daalden naar het vriespunt en voor het eerst deze winter verscheen er hier en daar een – dun – laagje ijs op het water. ■

'Cool Hand' verslaat 'The Nuke'

16-jarige runner-up Littler grote verrassing op WK darts

GROOT-BRITANNIË Het was Luke tegen Luke. In de finale van het WK darts op 3 januari trof de 28-jarige Brit Luke Humphries zijn 16-jarige landgenoot Luke Littler. De tiener was de grote sensatie op het toernooi in Londen, maar de wereldtitel bleek vooralsnog n t een stap te ver.

De als derde geplaatste Humphries maakte zijn favorietenrol waar in de finale tegen debutant Littler (*links*). Humphries won de wedstrijd met 7-4, nadat hij zich had teruggeknokt van een 2-4-achterstand. Het leverde hem niet alleen zijn eerste wereldkampioenschap op, maar hij werd ook de nieuwe nummer 1 van de wereld. En dat terwijl 'Cool Hand Luke' in 2017 vanwege angstaanvallen nog had overwogen om te stoppen met darten. Maar hij had de afgelopen jaren meer grip gekregen op de mentale druk en had zich recent ook een gezondere levensstijl aangemeten. Daardoor was

hij naar eigen zeggen beter gaan spelen, met de wereldtitel als resultaat.

KEBAB

Zijn tegenstander Luke 'The Nuke' Littler hield juist wel van een ongezonde hap. Nadat hij zijn eerste WK-wedstrijd had gewonnen van de Nederlander Gian van Veen, vierde hij zijn overwinning in de pub met een broodje kebab – voor een *pint* was hij namelijk nog te jong. De kebab groeide tijdens de rest van het toernooi uit tot Littlers handelsmerk. Elke nieuwe overwinning werd met deze snack gevierd. Maar Littler maakte vooral indruk met

zijn sportieve prestaties. Het darten was hem met de paplepel ingegoten; hij gooide al zijn eerste pijltjes toen hij pas achttien maanden oud was. In 2023 was hij wereldkampioen geworden bij de jeugd, maar buiten de dartwereld was hij relatief onbekend voordat hij aan het WK in het Londense Alexandra Palace begon. Daar speelde hij ontspannen en onbevreesd zijn partijen, ook tegen de grote namen. Zo versloeg hij in de achtste finale zijn jeugdheld, de Nederlandse vijfvoudig wereldkampioen Raymond van Barneveld, met 4-1. In de halve finale rekende Littler af met een andere oudwereldkampioen, de Engelsman Rob Cross. Littlers sprookje eindigde voorlopig dus in de finale tegen Humphries, maar de toekomst zag er veelbelovend uit voor het Britse toptalent. ■

Geweldsgolf in Ecuador

Ontsnapping van gevangen drugsbaas leidt tot onrust

ECUADOR Een nieuwsprogramma in Ecuador werd ineens zelf wereldnieuws. Op 9 januari drongen gemaskerde en gewapende mannen tijdens een live-uitzending de studio van tv-station TC binnen en gijzelden de medewerkers (*boven*). Het was   n van een reeks gewelddadige incidenten die volgden op de ontsnapping van drugsbaas 'Fito' uit de gevangenis.

De 44-jarige Fito (echte naam: José Adolfo Mac as Villamar) stond aan het hoofd van Los Choneros, een van de criminele bendes die in een machtsstrijd met de regering verwickeld waren. Sinds enkele jaren richtten de bendes zich op de cocaïnehandel, wat tot een toename van geweld had geleid in Ecuador. Fito zat in de gevangenis van de stad Guayaquil een straf uit van 34 jaar, onder meer voor drugs-handel en moord. Omdat de regering door corruptie de controle over de gevangenis had verloren, kon Fito zijn activiteiten vanuit zijn cel gewoon voortzetten. Op 7 januari zou hij wor-

den overgeplaatst naar een zwaarder bewaakte gevangenis, maar hij bleek onvindbaar. Daarop riep president Daniel Noboa de noodtoestand uit in het land. Hij gaf het leger en de politie uitgebreide bevoegdheden om Fito op te sporen en de orde in het land te handhaven.

PATROUILLES

De drugsbendes reageerden daarop met een golf van geweld, waaronder de gijzeling van de journalisten van tv-station TC. Die konden uiteindelijk na enkele uren door de politie worden bevrijd. Daarnaast ontvoerden bende-

leden mensen uit ziekenhuizen en universiteiten en gijzelden ze cipers in gevangenis. Bij explosies en schietpartijen in Guayaquil kwamen zeker tien mensen om. Ook in de hoofdstad Quito was het onrustig.

Noboa verklaarde dat Ecuador zich in een staat van intern conflict bevond en riep de drugsbendes uit tot terroristische organisaties. In steden patrouilleerden soldaten door de straten en het openbare leven kwam grotendeels stil te liggen. Mensen bleven binnen uit angst om ontvoerd of vermoord te worden. Na ongeveer een week liet de regering van Noboa weten dat zij weer de controle had over de gevangenis in het land. Er waren meer dan 1400 verdachten opgepakt en alle cipers die nog waren gegijzeld, werden bevrijd. Van Fito ontbrak echter nog elk spoor. ■

Verkiezingen in Taiwan

Pro-democratische Lai volgt partijgenoot op als president

TAIWAN Zelf noemde hij het 'de eerste overwinning voor de democratie in het wereldwijde verkiezingsjaar 2024'. Op 13 januari won vicepresident Lai Ching-te de presidentsverkiezingen in Taiwan (boven). Dat betekende een derde regeringstermijn voor zijn China-kritische partij DPP. China was dan ook niet gelukkig met de overwinning van Lai, die het als 'onruststoker' en 'oorlogshitser' bestempelde.

Zoals bij elke verkiezing in Taiwan was de relatie met China een belangrijk campagnethema geweest. Beijing beschouwde het eiland al decennialang als een afvallige provincie en in zijn nieuwjaarstoespraak had de Chinese leider Xi Jinping een hereniging van Taiwan met China nog onvermijdelijk genoemd. De Taiwanese bevolking zelf was sterk verdeeld over hoe de relatie met China eruit moest zien, maar over één ding was een ruime meerderheid van de Taiwanese het eens. Die zag het liefst dat de bestaande situatie werd gehandhaafd: Taiwan

als zelfstandige democratie en geen escalatie van de verhoudingen met China.

De verkiezingswinst van Lai, die 40 procent van de stemmen kreeg, leek bij deze wens aan te sluiten. Hij wilde verdergaan met de pro-democratische en China-kritische koers die zijn voorganger en partijgenoot Tsai Ing-wen met steun van de VS had gevaren. Xi had dan ook liever gezien dat Lais uitdager Hou Yu-ih tot nieuwe president was gekozen. Diens partij KMT was een voorstander van warmere banden met 'het moederland'. Met intimidatie

en desinformatie had Beijing geprobeerd de KMT aan stemmen te helpen. Zo waren in aanloop naar de verkiezingen Chinese militaire schepen en vliegtuigen gesignaleerd rond het eiland. Deze 'steuncampagne' had niet het gewenste resultaat: Hou werd tweede met 34 procent van de stemmen.

BALANCEERACT

Lai zou – meer nog dan zijn voorganger Tsai – een balanceeract moeten gaan opvoeren. De DPP had de meerderheid in het parlement verloren, wat betekende dat de nieuwe president moest gaan samenwerken met andere partijen. Bovendien waren de geopolitieke spanningen tussen China en de VS de afgelopen jaren opgelopen. Lai moest zien te voorkomen dat Taiwan een aanleiding werd voor een conflict tussen beide grootmachten. ■

Troonswissel in Denemarken

Margrethe II maakt plaats voor Frederik X

DENEMARKEN De laatste koningin van de wereld trad af. Op 14 januari deed Margrethe II (83) afstand van de Deense troon. Haar zoon Frederik (55) volgde haar op. Het was een sobere gebeurtenis, die bovendien voor velen onverwachts kwam.

Margrethe had pas twee weken eerder haar aftreden aangekondigd, in haar eindejaarstoespraak op 31 december 2023. Tot dat moment had ze altijd verklaard dat ze tot haar dood op de troon wilde blijven, zoals in de Deense monarchie gebruikelijk was. Een rugoperatie in februari 2023 had haar echter aan het denken gezet over de toekomst. Nu was het volgens Margrethe tijd voor haar oudste zoon Frederik om het stokje over te nemen. Dat zou gaan gebeuren op 14 januari, op de dag af 52 jaar nadat Margrethe de troon had bestegen.

Het werd een plechtigheid zonder veel poespas. Er was geen kroning en er waren geen koninklijke gasten uit het

buitenland aanwezig. Margrethe tekende in het paleis Christiansborg in Kopenhagen haar abdicatieverklaring (onder). Daarna volgde het enige publieke deel van de plechtigheid. Onder luid gejuich van duizenden toeschouwers verschenen Frederik en zijn gezin, onder wie zijn vrouw Mary, op het balkon van het paleis. Daar maakte premier Mette Frederiksen de troonswissel bekend aan het publiek: 'De koningin heeft vandaag geabdiceerd. Lang leve koning Frederik X.'

KETTINGROKER

Het plotselinge voornemen van Margrethe om terug te treden paste bij haar eigenzinnige karakter. In 2022

had ze nog zonder overleg de koninklijke titels van de kinderen van haar jongste zoon Joachim afgenomen. Verder was ze geen onverdienstelijk kunstenaar. Ze had onder meer illustraties gemaakt voor kinderboeken en decors ontworpen voor films. Ook maakte ze er geen geheim van dat ze een verstokte kettingroker was. Maar ze was bovenal zeer benaderbaar, wat haar veel populariteit had opgeleverd. Deze kunstzinnige koningin had nu plaatsgemaakt voor een sportieve koning. Frederik had een zware militaire opleiding gevolgd en in verschillende krijgsmachtonderdelen gediend. Ook had hij meerdere keren de zware Ironman-triatlon uitgelopen. Twee dingen had hij in ieder geval met zijn moeder gemeen: hij was benaderbaar en populair. De toekomst van de Deense monarchie leek er dus zonnig uit te zien. ■

'Nie wieder'

Duitsers protesteren massaal tegen opkomst extreemrechts

DUITSLAND 'Nie wieder', de geschiedenis mocht zich niet herhalen (*onder*). Met die boodschap protesteerden in januari honderdduizenden Duitsers tegen extreemrechts. Vooral de opkomst en ideeën van de radicaal-rechtse partij AfD (Alternative für Deutschland) baarden hen zorgen.

Aanleiding voor de protesten was een onthulling van het onderzoeksplatform Correctiv. Dat had op 10 januari bekendgemaakt dat prominente leden van de AfD in november 2023 een geheime bijeenkomst van Duitse en Oostenrijkse rechts-extremisten hadden bijgewoond. Bij deze ontmoeting in Potsdam was gesproken over een 'masterplan' om twee miljoen migranten en 'niet-geassimileerde staatsburgers' gedwongen uit te zetten naar Afrika.

Deze onthulling leidde tot veel geschokte reacties. Het 'remigratieplan' werd vergeleken met een plan van de nazi's om Europese Joden naar

Madagaskar te deporteren. En net als de NSDAP in de jaren dertig van de vorige eeuw was de AfD aan een politieke opmars bezig. In landelijke peilingen stond de partij op plek twee, achter de grootste oppositiepartij CDU. De AfD maakte zelfs kans om later in het jaar de grootste te worden bij deelstaatverkiezingen in Brandenburg, Saksen en Thüringen.

TOELOOP

Om hun bezorgdheid daarover te uiten gingen honderdduizenden mensen in het hele land de straat op. Ze kregen onder meer steun van vakbonden, actiegroepen, het bedrijfsleven en

bondskanselier Olaf Scholz. Op 19 januari waren zo'n dertigduizend mensen aanwezig bij een protest in Hamburg. Vanwege de drukte moest de politie de demonstratie voortijdig beëindigen. Hetzelfde gebeurde twee dagen later in München, waar ruim tachtigduizend mensen demonstreerden. Er gingen stemmen op om de AfD te verbieden, maar volgens sommigen zou een partijverbod juist meer sympathie wekken voor de partij. Wat de gebeurtenissen op langere termijn zouden betekenen voor de populariteit van de radicaal-rechtse partij moest nog blijken. Tegen de verwachtingen in slaagde AfD-politicus Uwe Thum er op 28 januari niet in om een districtsverkiezing in Thüringen te winnen. Aan de andere kant meldde dagelijks meer dan honderd nieuwe leden zich aan bij de partij. ■

Joost Klein wint Popprijs

Ook Froukje maakt indruk op Noorderslag

NEDERLAND 'Iedereen wilde weten wat ik zou doen als ik niet zou winnen. I guess we'll never know', zei hij in zijn dankwoord. Op 20 januari mocht Joost Klein tijdens de 38e editie van Eurosonic Noorderslag in Groningen de Popprijs 2023 in ontvangst nemen (*linksboven*).

De jury noemde de 26-jarige muzikant uit Leeuwarden 'een artiest die als geen ander de tijdsgeest aanvoelt en vertaalt in zijn werk'. In zijn muziek combineerde Joost muziekstijlen als hiphop, pop en happy hardcore. Zijn teksten waren doorspekt met absurdistische humor, maar gingen over serieuze onderwerpen zoals het verlies van zijn ouders en de mentale problemen waarmee hij worstelde. In zijn dankwoord verwees hij hiernaar en stak hij anderen een hart onder de riem: 'Ik wil dit moment gebruiken om te vertellen dat je niet alleen bent. Jarenlang spookten er dingen door

mijn hoofd. Ik heb muziek gevonden om dingen wat meer bespreekbaar te maken.' De jury benoemde ook het internationale succes van Joost. Hij had grote concerten gespeeld in België en zijn nummer 'Friesenjung', een samenwerking met de Duitse rapper Ski Aggu, was in de zomer van 2023 een nummer 1-hit geweest in Duitsland en Oostenrijk. In 2024 zou ook de rest van Europa kennismaken met Joost Klein, want in mei zou hij Nederland vertegenwoordigen op het Eurovisie Songfestival met het nummer 'Europa-papa'.

FROUKJE

Naast Joost maakte ook de 22-jarige zangeres Froukje Veenstra indruk op Eurosonic Noorderslag (*rechtsboven*). Froukje was begin 2020 doorgebroken met de single 'Groter dan ik'. Optreden ging toen moeilijk vanwege de coronapandemie, maar desondanks bouwde ze een grote fanschare op. Muziekplatform 3voor12 riep drie jaar op rij een nummer van haar uit tot song van het jaar. Tijdens haar tournees in 2022 en 2023 deed Froukje gelijk de grote muziekfestivals in Nederland en België aan. Haar debuutalbum *Noodzakelijk Verdriet* verscheen op 12 januari 2024. Een week later stond ze op Eurosonic in Groningen op het hoofdpodium en zong het publiek de nummers van deze plaat al uit volle borst mee. ■

Steadfast Defender

Grote NAVO-oefening moet Rusland afschrikken

NAVO Er deden 90.000 troepen uit 32 landen mee en de operatie zou vier maanden gaan duren. Op 22 januari begon *Steadfast Defender 2024*, de grootste militaire oefening van de NAVO sinds het einde van de Koude Oorlog. Het bondgenootschap wilde hiermee zijn spierballen laten zien aan Rusland, dat als een steeds grotere dreiging werd gezien.

Steadfast Defender was de verzamelnaam waaronder meerdere militaire oefeningen plaatsvonden langs de grenzen van het NAVO-grondgebied, van het hoge noorden van Noorwegen tot aan Roemenië in het zuidoosten. Het doel was om de reactie op een aanval op een van de NAVO-lidstaten te oefenen. Bij zo'n aanval zouden de andere lidstaten van het bondgenootschap het aangevallen land te hulp moeten schieten.

Hoewel de fictieve aanvallers niet bij naam werd genoemd, leek *Steadfast Defender* bedoeld als een afschrikwekkend signaal aan Rusland. Rond het begin van de oefeningen hadden hoog-

geplaatste Europese militairen gewaarschuwd dat binnen enkele jaren een direct conflict tussen de NAVO en Rusland zou kunnen plaatsvinden. Zij vreesden dat de Russische president Vladimir Poetin ook andere landen wilde binnenvallen, mocht hij erin slagen de oorlog in Oekraïne te winnen. Hij had recentelijk nog dreigende taal uitgeslagen naar de Baltische staten, die sinds 2004 lid waren van de NAVO.

Ook was er twijfel over de toekomst van het bondgenootschap, mocht de Amerikaanse oud-president Donald Trump bij de verkiezingen in november worden herkozen. In zijn eerste

presidentstermijn had hij de Europese Commissievoorzitter Ursula von der Leyen al laten weten dat hij Europa niet te hulp zou komen als het ooit werd aangevallen.

OVERLEVINGSPAKKETTEN

Wilde Europa in vrede blijven leven, dan moest het zich voorbereiden op oorlog, was daarom de boodschap van de militairen. Niet alleen moesten overheden meer investeren in de eigen militaire capaciteiten, ook moest de samenleving er volgens de Nederlandse NAVO-admiraal Rob Bauer rekening mee houden dat 'alles op elk moment kan gebeuren'. Deze uitspraak leidde tot een run op overlevingspakketten. Secretaris-generaal van de NAVO Jens Stoltenberg zwakte de waarschuwing enkele dagen later af. Volgens hem was er geen sprake van een 'directe of onmiddellijke dreiging'. ■

Senaat stemt voor spreidingswet

Verdeeldheid binnen VVD over aanpak asielopvang

NEDERLAND Het was Eric van der Burg dan toch gelukt. Op 23 januari stemde de Eerste Kamer in met 'zijn' spreidingswet, die moest zorgen voor een eerlijkere verdeling van asielopvang over alle Nederlandse gemeenten. Het lot van de wet had lang aan een zijden draadje gehangen, maar uiteindelijk kwamen de senatoren van Van der Burgs eigen VVD, onder leiding van fractievoorzitter Edith Schippers, de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid te hulp (*onder*).

Terwijl opvangcentra in sommige Nederlandse gemeenten overvol zaten, deed bijna een derde van de gemeenten al jaren niets aan asielopvang. In 2022 had staatssecretaris Van der Burg voor het eerst het idee geopperd voor een spreidingswet, waarmee hij die gemeenten in het uiterste geval kon dwingen om asielzoekers onderdak te bieden. Op die manier kon de druk op plaatsen zoals het Groningse Ter Apel en het Brabantse Budel, waar grote opvangcentra gevestigd waren, makkelijker worden verlicht.

De spreidingswet werd in oktober 2023 door de Tweede Kamer aangenomen, met steun van onder andere de VVD. In de campagne voor de Kamerverkiezingen in november keerde de VVD zich echter tegen de wet van de eigen staatssecretaris. Ook de nieuwe Tweede Kamerfractie die in december werd beëdigd was ertegen. Na het kerstreces boog de Eerste Kamer zich over de spreidingswet. De wet leek daar te sneuvelen, totdat op 16 januari VVD-senator Marian Kaljouw onverwachts bekendmaakte dat haar fractie unaniem vóór zou stemmen.

'DWANGWET'

PVV-leider Geert Wilders, die op dat moment met onder anderen VVD-partijleider Dilan Yeşilgöz formatie-

gesprekken voerde over een rechts kabinet, was zeer ontstemd over de steun van de VVD-senatoren voor wat hij steevast een 'dwangwet' noemde. Volgens hem was er nu een 'groot probleem' ontstaan dat tijdens de formatie moest worden opgelost.

Yeşilgöz reageerde daar luchtig op. 'Elk probleem kan worden opgelost', zei ze. Toch had ook zij redenen om zich zorgen te maken, nu bleek hoe verdeeld de VVD onder haar leiding was over de spreidingswet. Veel lokale bestuurders en belangenorganisaties reageerden verheugd op het aannemen van de spreidingswet. Volgens hen bracht de wet duidelijkheid en een begin van een oplossing voor de opvangcrisis. Maar niet iedereen was positief: de gemeenteraad van Westland liet direct weten de nieuwe wet niet te willen uitvoeren. ■

